

Výběrová přednáška historická – Pá 30. 9. 2011

Mgr. Kateřina Hnáťová, Ph.D.

Brněnský hudební život v „dlouhém“ 19. století

Přednáška mapuje brněnský hudební život v 19. století postupně v několika fázích. Zahrnuta je počáteční specifická fáze muzicírování v privátní sféře včetně popisu míst konání hudebních produkcí. Nebude chybět srovnání přínosu Němců a Čechů v rámci dvojjazyčného hudebního centra, kterým Brno až do roku 1918 bylo. Pozornost bude věnována význačným šlechticům a měšťanům, kteří pěstování hudby napomáhali a jejichž sídla se stala předobrazem budoucích koncertních sál.

Zásadním zlomem v historii brněnského hudebního a koncertního života byl tzv. Říjnový diplom (1860), který napomohl velkému rozvoji spolkové činnosti. Konkrétní fungování spolků bude vysvětleno na dvou příkladech: český spolek Beseda brněnská (1860) a německý spolek Brüner Musikverein (1862). Spolkový život v Brně byl vázán na konkrétní budovy, v nichž měly své místo i koncertní sály. V této souvislosti bude uvedena paralela urbanistického řešení centra Brna a Vídně.

Další hudební život v Brně se odvíjel v závislosti na obecnější politicko-ekonomické situaci obou etnik, proto bude připomenut i vývoj obecně historický. Postupné vyostřování národnostních rozporů mezi Čechy a Němci bude sledováno v několika dekádách od ještě poklidného roku 1860 až k době otevřených konfliktů po roce 1900. Bude vyloženo, jak národnostní rozbroje postihly sféru uměleckou, instituce i konkrétní významné osoby a umělce. Jako dokreslení budou sloužit ukázky z dobového tisku, českého i německého.

Obrazová prezentace přiblíží významné budovy, kde se v Brně v 19. století koncertovalo, některé z nich stojí dodnes. Zmíněna bude i role denního tisku, který veškeré dění v Brně reflektoval, a postupný zrod odborné hudební publicistiky. Pozornost bude věnována i výkonným umělcům, a to domácím i hostujícím.

ZDROJE :

BAJGAROVÁ, Jitka:

Hudební spolky v Brně a jejich role při utváření „hudebního obrazu“ města 1860–1918 (CDK, Brno 2005).

d' ELVERT, Christian:

Geschichte der Musik in Mähren und Österreich-Schlesien (Brünn 1873).

FASORA, Lukáš – HANUŠ, Jiří – MALÍŘ, Jiří:

Člověk na Moravě 19. století (CDK, Brno 2008).

FRIMLOVÁ, Lea – GEIST, Zdeněk – ŠTĚDRONĚ, Miloš:

Besední dům. Architektura, společnost, kultura. (SFB, Brno 1995).

HNÁTOVÁ, Kateřina:

Koncertní život v Brně v letech 1850–1919 se zaměřením na samostatné kvartetní koncerty (disertační práce, FF MU, Brno 2011).

JANÁK, Jan:

Morava v národním a politickém ruchu 19. století (Matice moravská, Brno 2007).

KYAS, Vojtěch:

Slavné hudební osobnosti v Brně 1859–1914 (Opus musicum, Brno 1995).

OTTLOVÁ, Marta – POSPÍŠIL, Milan:

Proměny hudby v městské společnosti 19. století.

In: Město v české kultuře 19. století, Praha 1983, s. 93–100.

TROJAN, Jan:

Das Brünnner Konzertleben in der Zeit der nationalen Wiedergeburt.

In: SPFFBU 22, 1973, H 8, s. 161–183.

VETTERL, Karel:

Začátky veřejného koncertního života v Brně.

In: Brno v minulosti a dnes 2, Brno 1960, s. 159–169.

WEBER, William:

The Great Transformation of Musical Taste. Concert Programming from Haydn to Brahms (Cambridge University Press 2008).

ZATLOUKAL, Pavel:

Brněnská architektura 1815–1915. Průvodce (Brno 2000).